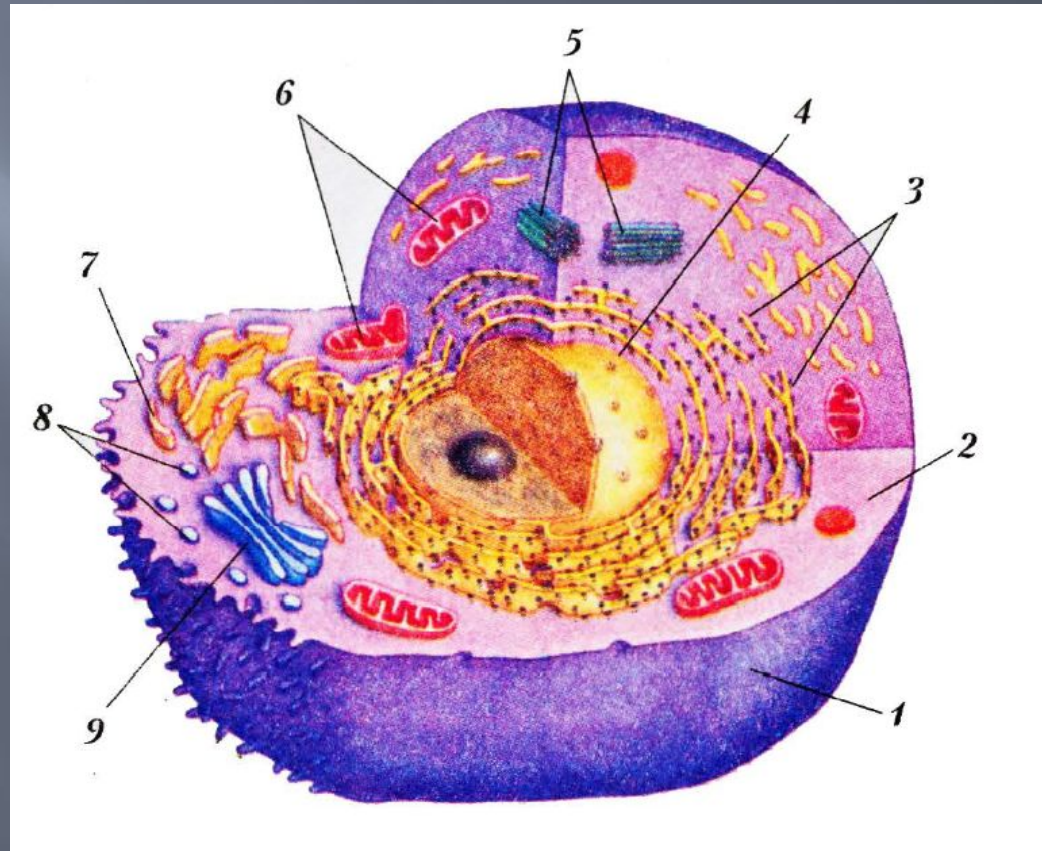

**БУДОВА ТВАРИН:
КЛІТИНИ, ТКАНИНИ,
ОРГАНИ ТА СИСТЕМИ
ОРГАНІВ**

1) Будова клітини тварини

- 1 – плазматична мембрана;
- 2 – цитоплазма;
- 3 – рибосоми;
- 4 – ядро;
- 5 – клітинний центр;
- 6 – мітохондрії;
- 7 – ендоплазматична сітка;
- 8 – лізосоми;
- 9 – апарат Гольджі.

Як долають мембрану органічні молекули?

Ендоцитоз – процес захоплення клітинною мембраною органічної речовини.

Екзоцитоз – процес виділення з клітини речовини.

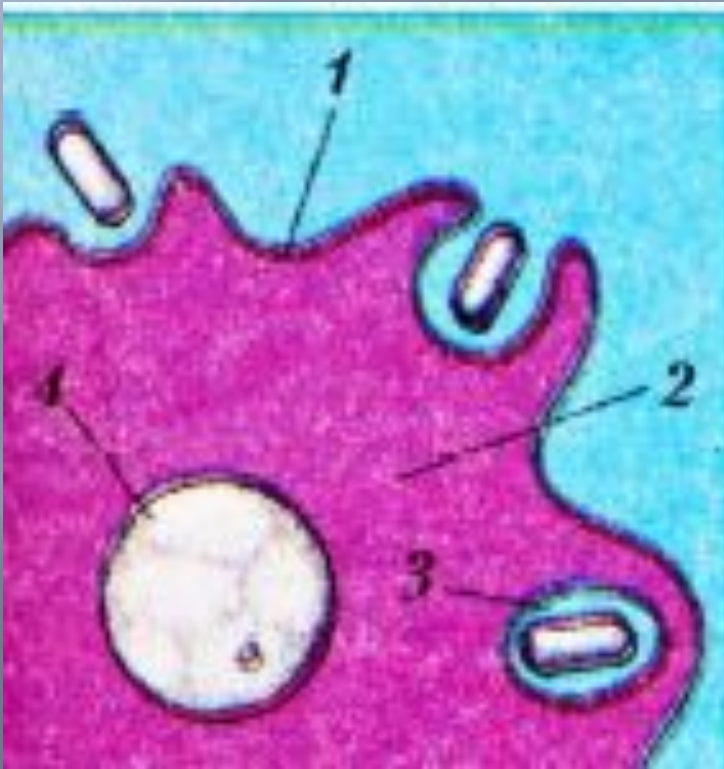
Ендоцитоз :

1- плазматична мембрана;

2 - цитоплазма;

3 - пухирець;

4 - ядро.

Внутрішній вміст клітини – цитоплазма з численними органелами і ядром

Цитоплазма на 80 – 90 % складається з води.

Рибосоми відповідають за синтез білків.

Ендоплазматична сітка транспортує білки по клітині.

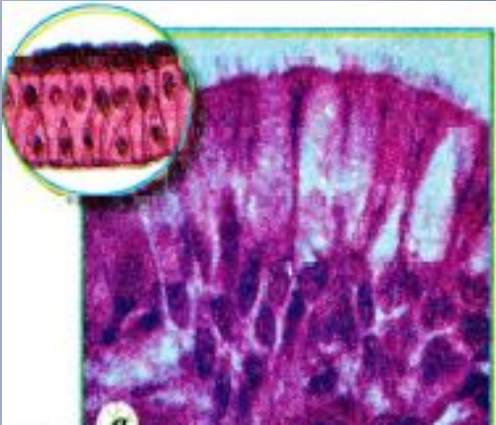
Апарат Гольджі виготовляє лізосоми.

Лізосоми необхідні для розщеплення органічних молекул.

Мітохондрії беруть участь у диханні клітини.

Клітинний центр відповідає за розподіл хромосом між дочірніми клітинами.

2) Тканини організму тварин

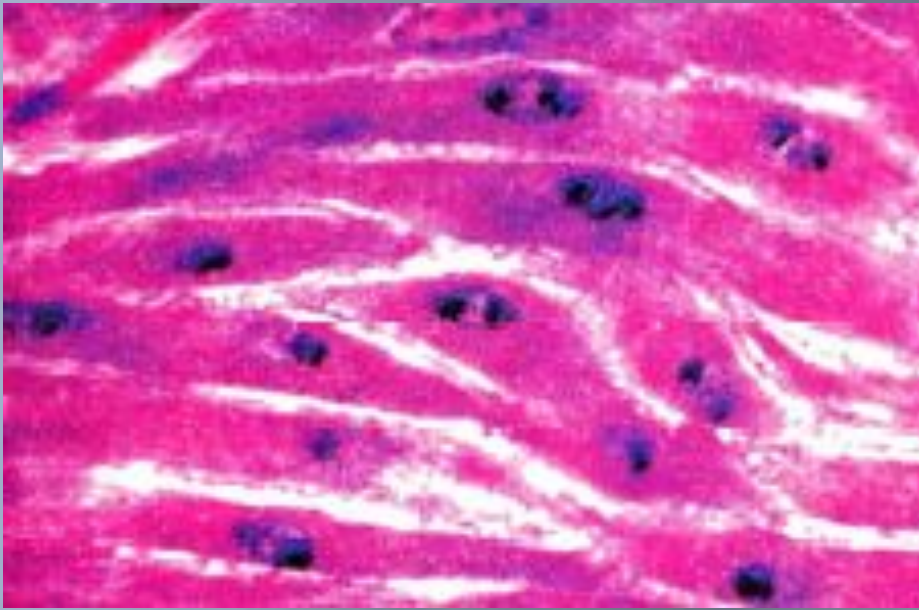
Епітеліальні тканини
носової порожнини

Епітеліальні тканини
легенів

Епітеліальна тканина, або епітелій, майже не містить міжклітинної речовини, складається з шарів клітин, які щільно прилягають одна до одної.

З епітелію утворені покриви багатоклітинних тварин.

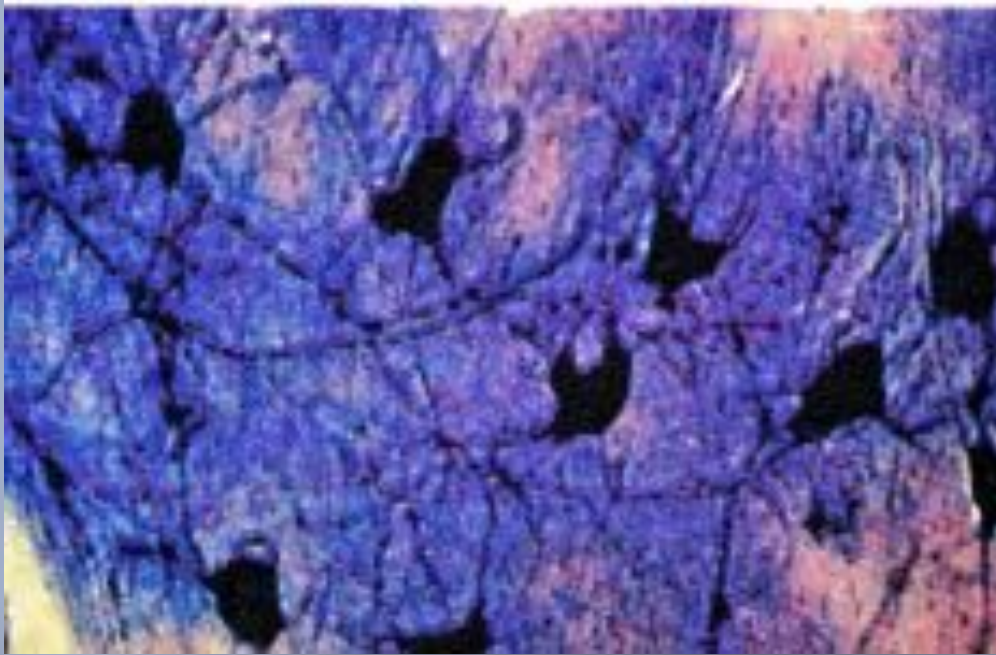

М'язова тканина
забезпечує різні види
рухів тварини.

Клітини м'язової тканини мають подовжену форму.

Вони здатні скорочуватися, зменшуючи довжину і потовщуючись.

М'язова тканина містить багато мітохондрій.

Нервова тканина

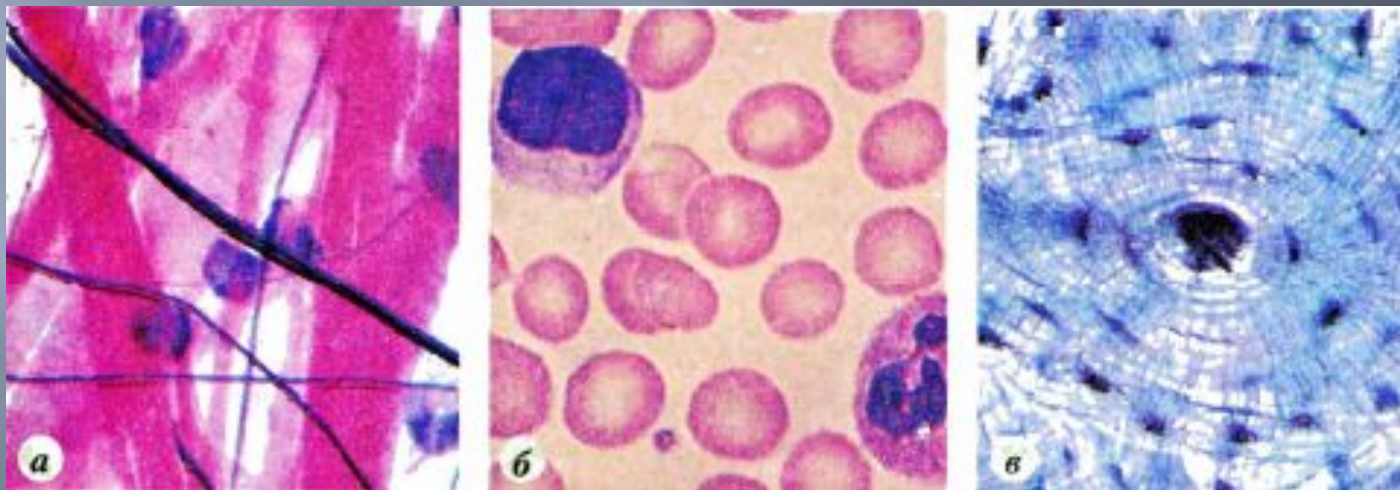
складається з
нейронів – клітин із
безліччю
відростків.

Сигнал , що виникає у нейроні – слабкий
електричний струм. Він розповсюджується
ланцюгом нейронів, з'єднаних між собою.

Сполучна тканина

Разом із епітелієм сполучна тканина утворює шкіру і сполучає епітелій із м'язовою тканиною.

Із сполучної тканини складається кров, хрящі, зв'язки, сухожилля, кістки.

а – сполучна тканина шкіри

б – кров

в – кісткова тканина

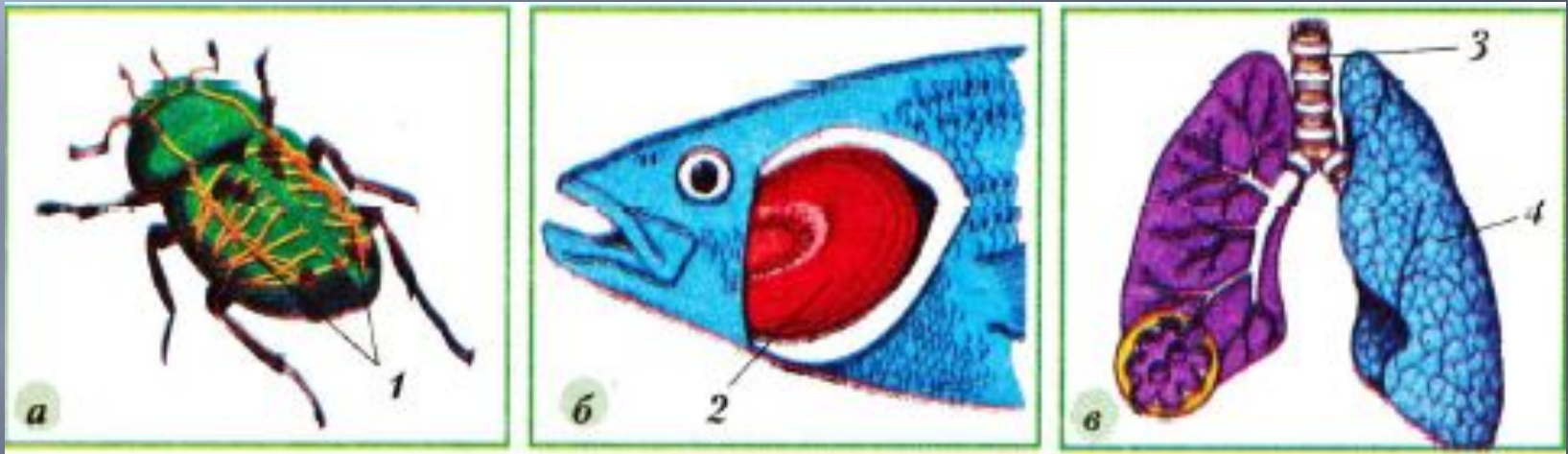
3) Системи органів Дихання і газообмін

Основу газообміну становить явище дифузії.

Деякі тварини дихають всією поверхнею тіла, наприклад актинія, дощовий черв'як.

У інших тварин існують спеціальні органи дихання:

- у комах – трахеї;
- у раків і риб – зябра;
- у павуків, ящірок, птахів, китів, ссавців – дихальна система, утворена легенями і дихальними шляхами.

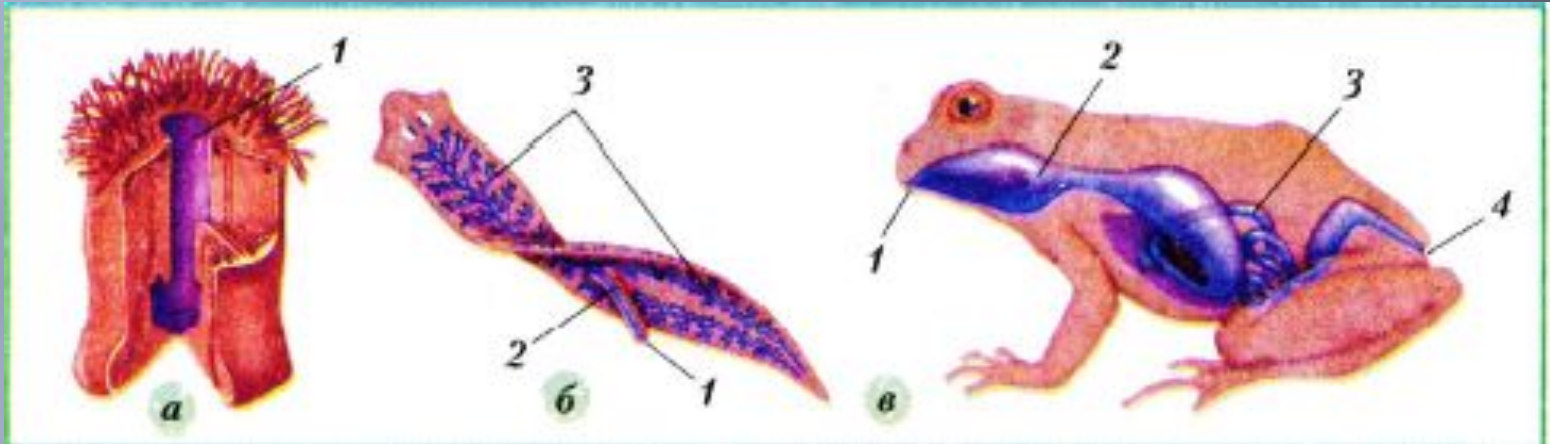
1 – трахеї

2 – зябра

3-дихальні шляхи

4 - легені

Живлення

а – кишкова порожнина актинії

б – травна система планарії

в – травна система жаби

1 – ротовий отвір

2 – глотка

3 – кишечник

4 – анальний отвір

Видільна система

У деяких тварин, наприклад актиній, виділення відбувається **через поверхню тіла**.

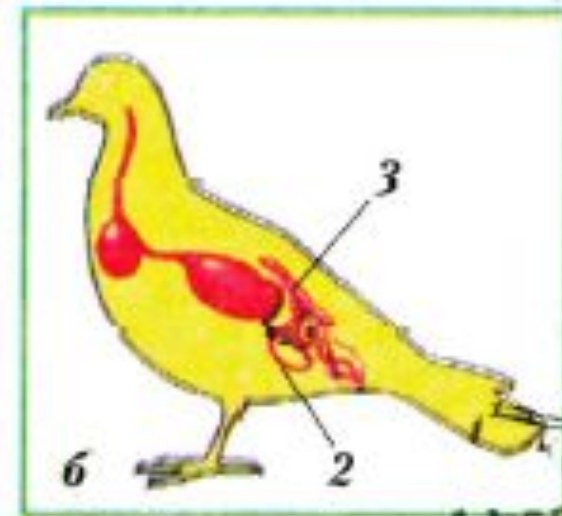
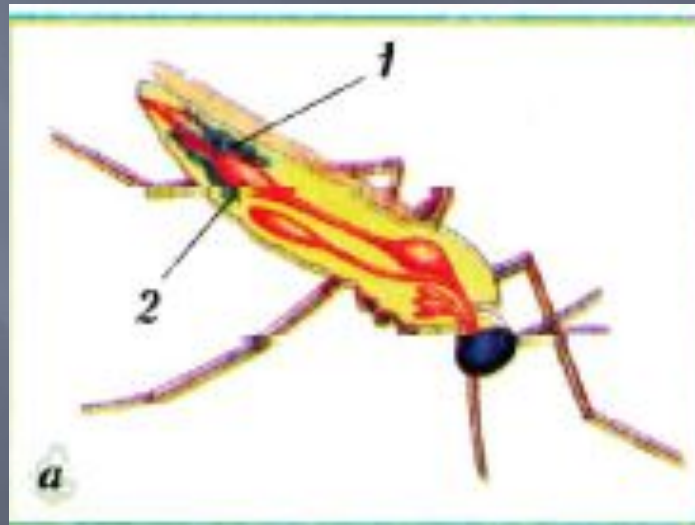
У комах функцію виділення виконують **мальпігієві судини**.

У решти тварин функцію виділення виконують **нирки**.

1 – мальпігієві судини

2 – кишечник

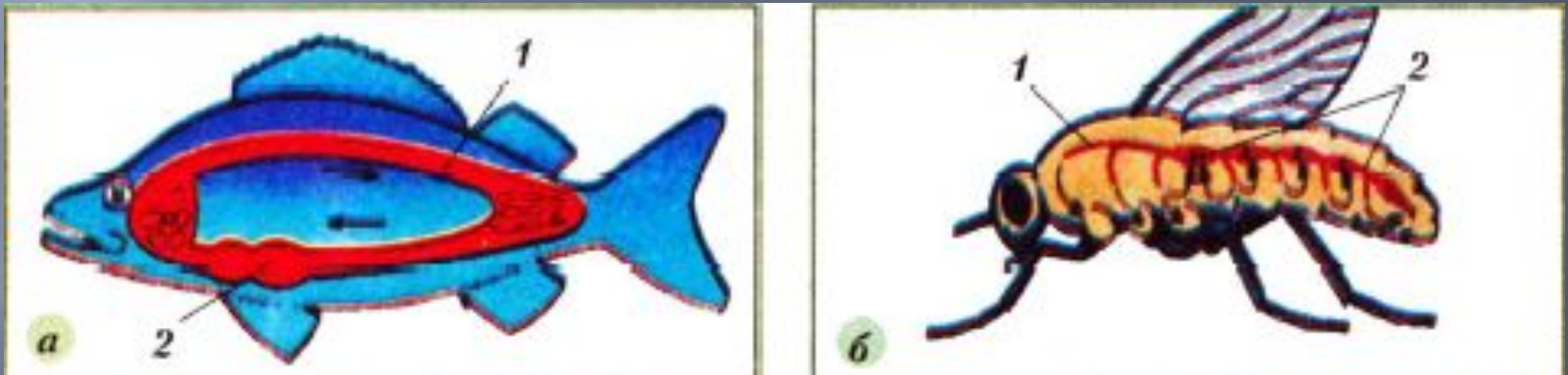
3 - нирка

Кровоносна система

Замкнена кровоносна система – кров рухається лише по судинах (жаба, короп, горобець, слон).

Незамкнена кровоносна система – деякий час кров (лімфома) рухається судинами, а потім виливається у порожнину тіла (комахи, павуки, равлики).

1 – судини
2 - серце

Опорно-рухова система

У дощового черв'яка опорна – рухова система складається з декількох шарів м'язів, прикріплених до покривів тіла.

Опорно-рухова система може складатись з твердого скелета і м'язів. Скелет може бути зовнішнім і внутрішнім.

а – зовнішній скелет – у рака

б – внутрішній – у риби

Записати у словник

1. цитоплазматична мембрана;
2. рибосоми;
3. клітинний центр;
4. мітохондрії;
5. ендоплазматична сітка;
6. лізосоми;
7. апарат Гольджі;
8. ендоцитоз;
9. екзоцитоз;
10. епітелій;
11. нейрон;
12. трахеї;
13. мальпігієві судини;
14. замкнена кровоносна система;
15. незамкнена кровоносна система;